

Saksbeh.: Åsa Nes
Telefon: 22073014
Vår ref.: 2010/016961
Deres ref.:

Dato: 12.04.2010

Prosjekt 9

Nasjonal transportplan 2014 - 2023 – Effektive knutepunkter for persontransport Mandat

1. Formål og oppdrag

Fra R1:

”Departementene ønsker å utvikle effektive og tilgjengelige knutepunkter i et nasjonalt og internasjonalt transportnett for persontransport. På denne bakgrunn bes det om at transportetatene og Avinor redegjør for knutepunktene rolle i et effektivt kollektivtransportsystem, prinsipper for å identifisere strategiske knutepunkter for bedre samordning og hvordan overgang mellom ulike transportformer kan bli så effektive og universelt utformede som mulig. Bedre fysisk tilrettelegging for overgang mellom transportformene og modernisering av knutepunksarealer kan vurderes i denne sammenheng.”

Ut fra departementets bestilling er følgende mandat konkretisert:

Arbeidsgruppen skal:

- Gi en beskrivelse av rolle og betydning av funksjonelle knutepunkter for et styrket kollektivtransportsystem, som sikrer et konkurransedyktig tilbud som alternativ til bruk av bil. I dette inngår også en foreløpig enkel vurdering av status i dag (kfr *i-vi* nedenfor) og antatt fokus i pågående/nytt planarbeid lokalt og på regionalt/fylkesnivå
- Gi en beskrivelse av hierarki i knutepunkter (uten å stedfeste)
- Gi en beskrivelse av kriterier og prinsipper for viktige knutepunkter, herunder;
 - i. universell utforming og kvalitet i design/estetisk uttrykk
 - ii. tilgjengelighet og fremkommelighet til/ i knutepunktet for de ulike transportformene og optimale tilbringersystemene
 - iii. innfartsparkering for bil og sykkel
 - iv. IKT / Sanntidsinformasjonssystemer (SIS)

- v. behov for/ønske om ikke-transportrelaterte funksjoner i knutepunktet
- vi. arealbruk i nærområder til knutepunktet
- Avdekke eventuelle mangler i kunnskapsbasen, datagrunnlag og/eller verktøy
- Avdekke organisatoriske hindringer for god knutepunktsutvikling, herunder ansvarsdeling for planlegging, tilrettelegging, finansiering og drift mellom infrastruktureiere, transportører (blant annet ekspressbuss), kommune/fylkeskommunale og private aktører. Dette gjelder sannsynligvis alle områder i-
vi ovenfor. Om mulig foreslå avklaring av roller og ansvar hvor det er uklarheter innenfor de ulike områdene.
- Gi en anbefaling om behov for videre innsats fra statlige etater og fylkeskommuner samt formulere et forslag til mål for knutepunktsutvikling for perioden 2014-2023

Arbeidsgruppa er kjent med at bygruppa vil be om at det gjennomføres transportanalyser for byene. Knutepunktsgruppa ber om å få delta i vurderinger om eventuelle analyser av betydning for gruppas arbeid.

2. Avgrensninger og produkt

Arbeidet avgrenses til å fokusere på problemstillinger knyttet til de viktigste internasjonale/nasjonale og regionale knutepunktene (også båt/ferje). Dette kan også omfatte knutepunkter hvor kun en type transportmiddel brukes for eksempel buss/buss. En særskilt problemstilling er ekspressbussens rolle og plass i transportsystemet, og hva dette vil bety for eventuelle investeringer i knutepunkter. I hvilken grad skal det legges til rette for egne knutepunkter for ekspressbuss, samtidig med investeringer i knutepunkter til parallell jernbanestrekning? Arbeidsgruppen foreslår at dette forholdet drøftes i et knutepunktsperspektiv.

Gruppen vil jobbe på det prinsipielle nivå, og har ikke ambisjon om å geografisk navngi aktuelle knutepunkter. Målsetningen er å lage et grunnlag for det videre arbeid i planfasen, hvor det skal jobbes mer konkret med de aktuelle knutepunktene det skal satses på.

Knutepunktsutvikling har vært tema i mange nasjonale utredninger, håndbøker og i planer både på lokalt og regionalt nivå. Gruppens arbeid vil i stor grad basere seg på eksisterende kunnskap og målsetningen for arbeidet blir å peke på behov for avklaring av aktuelle prinsipielle problemstillinger, samt komme med anbefalinger knyttet til satsning på konkret planarbeid og prioriteringer i planperioden.

Gruppens arbeid har grenseflater til flere andre utredninger. De mest aktuelle hvor det kan være behov for koordinering er:

- Stamnettutredningene (SVVs rutevise utredninger, Avinors sektorplan)
- Byområdene
- Langsiktige kapasitetsutfordringer i Oslo-området
- Regional utvikling

I tillegg nevnes Jernbaneverkets pågående utredning om framtidig stasjonsstruktur i Norge som ventes å foreligge januar 2011.

Det vil bli levert en rapport fra prosjektet med et oppsummerende kapittel som skal inngå i en samlet leveranse fra transportetatene og Avinor til Samferdselsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet. Det oppsummerende kapitlet skal i utgangspunktet ikke overstige 5 sider inkludert sammenfattende konklusjoner. Konklusjonene må utformes slik at de gir veiledning til arbeidet i planfasen.

Fylkeskommunene, de største byene og referansegruppen involveres i arbeidet og prosjektet skal involvere øvrige NTP-prosjekter under veis i arbeidet jfr. punkt 4, 5 og 8.

Det er foreslått frister for å levere grunnlagsdata fra perspektivanalysen 1. mai og antatt transportbehov og transportmiddelfordeling fra klima og miljø og oppsummering av KVUer fra byområdene den 1. juni.

3. Organisering og sammensetning

Innenfor godkjent mandat og prosjektplan, har prosjektleder delegert myndighet. Programstyret/sekretariatet skal involveres i valg og dilemmaer som ikke fremsto klart da rammene for oppdraget ble avtalt.

Åsa Kihlander Nes fra Jernbaneverket er prosjektleder for effektive knutepunkter for persontransport. Forventet ressursinnsats er om lag 0,2 årsverk.

Prosjektets deltagere og forventet ressursinnsats:

Heidi Meyer Midtun, Jernbaneverket 0,1 årsverk

Per Frøyland, Statens vegvesen 0,2 årsverk

Roy Ødegård, Avinor 0,1 årsverk

Cc Kystverket - 0,1 årsverk (det foreslås at også Kystverket deltar da knutepunkt knyttet til båttransport noen steder er høyst aktuell)

4. Samhandling med andre aktører

Å etablere bredt eierskap og felles forståelse for rammebetingelser, grunnlagsmateriale og faglige utfordringer samt å ha en mest mulig omforent oppfatning av trender og utviklingstrekk er en viktig del av utredningsfasen. Oppnåelse av nasjonale mål krever felles satsing fra alle aktører innenfor samferdselssektoren. Kontakt med fylkeskommunene, de største byene og referansegruppen er vesentlig for oppgaveløsningen i dette prosjektet. Mellom milepæl 2 og milepæl 4 må fylkeskommunene, de største byene og referansegruppen involveres. Dette administreres av NTP-sekretariatet, men med personknutepunktgruppen som ansvarlig for det faglige innholdet i møtene.

I tillegg til de planlagte møtene omtalt ovenfor kan det være nødvendig med separate møter med parter som i dag står midt i plan-/ bygge- eller driftsfase av et knutepunkt. Vi antar det er nødvendig med konkrete erfaringer som grunnlag for bl a å avdekke behov for organisatoriske avklaringer.

5. Samhandling med øvrige NTP-prosjekter

Det vil være jevnlig kontakt mellom de tverretatlige prosjektene og programstyret/sekretariatet. I løpet av våren og høsten vil det bli invitert til 2 stormøter hvor alle deltagere møter hverandre. Det er vesentlig at hver av de tverretatlige prosjektlederne tar kontakt med sekretariatet for avklaringer underveis og ved behov. Prosjektlederne må også holde innbyrdes kontakt når oppgavene tilgrenser andre prosjekter. Det vises her til jevnlig prosjektledermøter som programstyret inviterer til. Aktuelle tema for prosjektledermøter er status, koordinering, behov samt aktuelle leveranser.

6. Budsjett og anskaffelser

Det er foreløpig vurdert at det ikke er behov for ekstern bistand. Hver deltakende etat finansierer egen deltakelse og eventuelle reiseutgifter.

Prosjektgruppa ser det som aktuelt å arrangere en studietur for å se på intermodale knutepunkt for persontrafikk i et land som kan sammenliknes med Norge.

7. Teknisk gjennomgang

Programstyret tar sikte på å gjennomføre en såkalt teknisk gjennomgang av personknutepunktprosjektets mål, mandat og arbeidsopplegg i august. Dette som en støtte og kvalitetssikring av arbeidsopplegget.

8. Framdriftsplan og milepæler

Det vil bli laget en egen prosjektplan med fremdrift og mer detaljert plan for gjennomføring av de ulike fasene. Det tas sikte på å ha et utkast/skisse til sluttprodukt til den tekniske gjennomgangen i august.

16. februar 2010 – Retningslinje 1 foreligger

- 17. februar – kick-off for NTP 2014-2023
 - 5. mars - frist for prosjektgruppene for å levere sitt forslag til mandat
 - 11. mars – prosjektlederforum
 - 17. mars - styringsgruppemøte (SG)

Milepæl 1 26. mars – godkjent mandat

- 31. mars - frist for prosjektgruppene for å levere behov for eksterne ressurser og utredningsmidler
 - 12. april – prosjektlederforum
- 1. mai - alle prosjektgruppene leverer forslag til prosjektplan. Perspektivanalysen leverer grunnlagsdata.
 - 7. mai - kontaktforum/styringsgruppemøte

Milepæl 2 31. mai – godkjent prosjektplan

- 1. juni - Klima og miljø leverer hvilke konsekvenser Klimakur kan få for transportomfang og transportmiddelfordeling. Byområdene leverer delrapport om KVUer.
 - 14. juni – stormøte/prosjektlederforum
- August - teknisk gjennomgang
 - 13. august - klima og miljø leverer hvilke konsekvenser klimaendringene kan få for eksisterende og ny infrastruktur, inkl. aktuelle tilpasningstiltak og kostnader for transportsektoren
 - 23. august – prosjektlederforum
 - Uke 35/36 – styringsgruppemøte

Milepæl 3 Evt. korrigeringer i prosjektplan etter teknisk gjennomgang

- 10. september – utkast til rapport fra prosjektgruppene for perspektivanalyse og målstruktur
- 16. september – prosjektlederforum
- 21. og 22. september – work-shop og stormøte. Gjennomgang av perspektiver, følsomhet og mulige scenarioer/utviklingsbaner samt kvaliteter transportsystemet bør ha. Målstrukturens betydning/innflytelse for den langsiktige utviklingen.
 - 1. oktober – prosjektrapport fra perspektivanalyse og målstruktur presenteres for kontaktforum og styringsgruppen
 - 11. oktober – prosjektlederforum
 - 29. oktober – prosjektlederforum
 - 1. november - Del I av bestilling av strategisk studie for infrastrukturbehov i nord presenteres for kontaktforum og styringsgruppen.
- 5. november – utkast til rapport fra klima og miljø, klimagassutslipp, personknutepunkt, godsknutepunkt, byområdene, regional utvikling, kapasitetsutfordringer i Osloområdet, transportanalyse og metode
 - 12. november – prosjektlederforum
- 19. november – øvrige prosjektrapporter presenteres for kontaktforum og styringsgruppen

Milepæl 4 **19. november** – **prosjektrapport** offentliggjøres

- 25. november – prosjektlederforum

Milepæl 5 **28. januar 2011** – **Avslutning fase 1**, Etatene og Avinor leverer rapport fra utredningsfasen til Samferdselsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet